

Përmbajtja

Farmakologjia e përgjithshme

Historiku i farmakologjisë	2	Qarkullimi entero-hepatik (A)	40
Ideja	2	Reaksionet e çiftëzimi (B)	40
Nxitja	2	Veshkat si organe eliminimi	42
Nga fillimi - eksperimentimi	3	Eliminimi presistemik	44
Institucionalizimi	3		
Konsolidimi - njohja e përgjithshme	3	Farmakokinetika	46
Status quo	3	Përqendrimi i substancës vepruese	
		në organizëm në vartësi nga koha -	
Prejardhja e barit	4	funksion eksponencial	46
Droga dhe substanca vepruese	4	Ndryshimi kohor i përqendrimit	
Bimët vendore si burim i medikamenteve	6	të substancës vepruese në plazmë	48
Zhvillimi i barit	8	Ndryshimi i kohor i përqendrimit	
Substancat analoge dhe		të substancës vepruese	
shumëllojshmëria e emrave	10	te përdorimi i rregullt (A)	50
		Ndryshimi kohor i përqendrimit	
Përdorimi i barit	12	të substancës vepruese	
Format për përdorim oralë	12	te aplikimi jo i rregullt (B)	50
Përdorimi i barit përmes inhalimit	14	Kumulimi: doza, interвали i dozës dhe	
Dermatikët	16	lëvizja e nivelit në plazmë (A)	52
Dermatikët si mbrojtës të lëkurës (A)	16	Ndryshimi i veçorisë së eliminimit gjatë terapisë	
Dermatikët si bartës të substancës		medikamentoze (B)	52
vepruese (B)	16		
Prej vendaplikimit deri		Kuantifikimi i veprimit të barit	54
te shpërndarja në organizëm	18	Raporti doza-veprimi	54
		Raporti përqendrimi - efekti (A)	56
Vendveprimet në qelizë	20	Lakoret përqendrimi - efekti (B)	56
Pikëveprimet e mundshme të farmakëve	20	Lakoret përqendrimi – lidhja	58
Shpërndarja në organizëm	22		
Barierat e jashtme të organizmit	22	Interaksioni bari - receptori	60
Barierat hemato-indore	24	Llojet e lidhjeve	60
Kalimi membranor	26	Lidhja kovalente	60
Mundësitë e shpërndarjes së		Lidhja jokovalente	60
një substance vepruese	28	Agonistët – antagonistët	62
Lidhja e barnave për proteinat e plazmës	30	Modelet e mekanizmit molekular	
		për veprim agonist/antagonist (A)	62
		Format e tjera të antagonizmit	62
		Enantioselektiviteti i veprimit të barnave	64
		Llojet e receptorëve	66
		Mënyra e funksionimit të receptorëve	
		të çiftëzuar me proteinën-G	68
		Ndryshimi kohor i përqendrimit në	
		plazmë dhe i veprimit	70

Veprimet e padëshiruara të barit72

Veprimet e padëshiruara të barit - veprimet anësore	72
Alergjia në barna.....	74
Reaksionet lëkurore	76

Dëmtimi i frytit përkatësisht fëmijës nga marrja e barnave prej nënës gjatë shtatzënësisë dhe lehonisë	78
Farmakogjenetika.....	80

Veprimet e pavarura nga bari82

Placebo	82
---------------	----

Farmakologjia speciale

85

Farmakët veprues në simpatikus86

Sistemi Nervor Simpatik	86
Ndërtimi i simpatikut	88
Subtipat e adrenoceptorëve dhe veprimet e katekolaminave	90
Veprimet në muskulaturën e lëmuar	90
Veprimet në zemër.....	90
Veprimet në metabolizëm	90
Raportet struktura-veprim te simpatomimetikët.....	92
Substancat me veprim të tërthortë simpatomimetik 94	
Simpatomimetikët-a, Simpatolitikët-a	96
Simpatolitikët-b (Blokuesitë-b)	98
Diferencimi i bllokuesëve-b.....	100
Antisimpatotonikët	102

**Farmakët veprues në
parasimpatikus104**

Sistemi Nervor Parasimpatik	104
Sinapsat kolinerjike	106
Parasimpatomimetikët	108
Parasimpatolitikët.....	110

Nicotin-a114

Veprimet e Nicotin-ës.....	114
Lokalizimi i receptorëve të Nicotin-ës	114
Ndryshimi i funksioneve trupore përmes Nicotin-ës	114
Mjetet për largimin e shprehisë së tymosjes	114
Pasojat e tymosjes së duhanit	116

Aminat biogjene118

Dopamina.....	118
Histamina	120
Veprimet e histaminës dhe	

Vazodilatatorët.....124

Vazodilatatorët - vështrim	124
Nitratet organike	126
Antagonistët e kalciumit.....	128

Inhibitorët e Sistemit RAA.....130

Inhibitorët ACE.....	130
----------------------	-----

**Barnat veprues në muskulaturën e lëmuar
132**

Barnat veprues në muskulaturën e lëmuar	132
--	-----

Barnat veprues në zemër134

Glikozidet e zemrës	136
Barnat për mjekimin e aritmive të zemrës	138
Efektet elektrofiziologjike të antiaritmikëve të tipit bllokues të kanaleve të Na.....	140

Antianemikët.....142

Barnat për mjekimin e anemive	142
Vitamina B ₁₂ (B)	142
Acidi folik (B).....	142
Bashkëzimet e hekurit	144

Antitrombotikët146

Profilaksa dhe terapia e trombozave	146
Antagonistët e Vitaminës K dhe Vitamina K (A).....	148
Mundësitë e interferencës (B).....	148
Heparin-a (A)	150
Hirudin-a dhe derivatet (B).....	150
Fibrinolitikët.....	152
Formimi i trombeve arteriale	154
Krijimi, aktivizimi dhe agregimi i trombociteve (B).....	154
Substancat inhibuese të agregimit të trombociteve (A).....	156

X Përmbajtja

Veprimi presistemik i acidit acetilsalicilik (AAS).....	156	Analgetikët antipiretikë	200
		Antiflogjistikët josteroidalë.....	200
Zëvendësuesit e plazmës	158	Anestetikët lokalë.....	204
Farmakët kundër lipidemive.....	160	Opioidet.....	210
"Zbritësit e lipideve"	160	Analgetikët e tipit-Morphin, Opioidet	210
Diuretikët.....	164	Narkotikët.....	216
Diuretikët – vështrim	164	Narkoza dhe narkotikët	216
Riresorbimi i NaCl në veshka (A).....	166	Narkotikët inhalues	218
Diuretikët osmotikë (B).....	166	Narkotikët injektues	220
Diuretikët e tipit sulfonamid	168	Hipnotikët.....	222
Diuretikët kursyes të kaliumit (A)	170	Gjumakët, hipnotikët	222
Adiuretina (ADH) dhe derivatet (B)	170	Psikofarmakët.....	224
Farmakët kundër ulcerës peptike.....	172	Benzodiazepine-t	224
Farmakët kundër ulcerës peptike	172	Antagonisti i Benzodiazepine-ve.....	224
Barnat kundër ulcerës gastrike dhe duodenale	172	Farmakokinetika e Benzodiazepine-ve	226
I. Zvogëlimi i përqendrimit të acidit	172	I Farmakoterapia e gjendjeve depressive	228
II. Farmakët me veprim mbrojtës.....	174	II Farmakoterapia e gjendjeve manike	232
III. Zhdukja (eradikimi) i Helicobacter pylori (C).....	174	Farmakoterapia e skizofrenisë	234
		Neuroleptik-ët	234
Laksantët	176	Psikotomimetikët, helmet dehëse (psikodelikët, halucionogjenet).....	238
Antidiarreikët	182	Hormonet	240
Barnat për mjekimin e diarresë	182	Hormonet hipotalamike dhe hipofizare	240
Farmakët për ndikim në sistemin motorik	184	Terapia me hormonet e gjëndrës tiroide	242
Relaksantët muskularë.....	186	Hipertireoza dhe tirostatikët	244
Relaksantët muskularë jo-depolarizues	186	Terapia me Glucocorticoide	246
Relaksantët muskularë depolarizues	188	Androgjenet, anabolikët, antiandrogjenet	250
Barnat antiparkinsonikë.....	190	Principet e inhibimit	250
Antiepileptikët.....	192	Pjekja e vezës dhe ovulimi, formimi i estrogenit dhe gestogjenit	252
Farmakët për shuarjen e dhembjeve	196	Kontraktivët oralë (pilulat antibaby).....	254
Shfaqja e dhembjes dhe përcjellja e saj	196	Principet vepruese antiestrogjene dhe antigestagjene	256
Analgetikët antipiretikë.....	198	Inhibitorët e aromatizes	258
Eikozanoidet.....	198	Preparatet e insulinës	260
		Variacionet e formave aplikuese.....	260
		Variacioni i sekuencës së aminoacideve.....	260

Mjekimi i Diabetes mellitus me nevojë për insulinë	262	I. Inhibitorët e transkriptazës reverze	292
Veprimet e padëshiruara	262	II. Inhibitorët e HIV-proteazës	292
Diabetes mellitus tip-2 (diabeti i të rriturve)	264	III. Inhibitori i fuzionit	292
Antidiabetikët oralë	266	Farmakët antiparazitar	294
Substancat vepruese për mbajtjen e homeostazës së Kalciumit	268	Substancat vepruese kundër endo- dhe ekto-parazitëve	294
Farmakët antibakterial	270	Sëmundjet tropike	296
Farmakët kundër infeksioneve bakteriale	270	Substancat kundër malaries	296
Inhibuesit e sintezës së murit qelizor	272	Sëmundje tjera tropike	298
Inhibuesit e sintezës së acidit tetrahidrofolik	276	Citostatikët	300
Inhibuesit e funksionit të DNA-së	278	Substancat kundër tumoreve maligne	300
Inhibuesit e sintezës së proteinave	280	Parimet vepruese antineoplastike me synim (A)	304
Substancat kundër infeksioneve mykobakteriale	284	Mekanizmat e rezistencës në citostatikë (B)	304
Substancat kundër tuberkulozit (1.)	284	Modulatorët e imunitetit	306
Barnat kundër leprës (2)	284	Inhibimi i reaksioneve immune	306
Antimykotikët	286	Substancat inhibuese të Calcineurin-ës, Sirolimus (A)	308
Substancat kundër infeksioneve mykotike	286	Antidotët	310
Virustatikët	288	Kundërmjetet e helmimet, Antidotët	310
Substancat antivirale	288		
Terapeutikët e AIDS-it	292		

Terapia e sëmundjeve të veçanta

315

Terapia e sëmundjeve të veçanta	316	Mbimasa - pasojat dhe terapia – përpjekja	330
Hipertonia	316	Osteoporozë	332
Angina pectoris	318	Arthritis reumatoides dhe mjekimi	334
Antianginosa	320	Migrena dhe mjekimi i saj	336
Sindromi koronar akut - infarkti i zemrës	322	Mjetet e ftohja	338
Insuficiencia kronike e muskulaturës së zemrës	324	Atopia dhe terapia antialergjike	340
Format e hipotonisë dhe mjekimi farmakonik i tyre	326	Asthma bronchiale	342
Tofet dhe mjekimi i tyre	328	Vjellja dhe antiemetikët	344
		Alkoholizmi	346
		Terapia medikamentozë lokale e glaukomës	348

Literatura për studim të mëtejshëm

351

Farmakologjia e përgjithshme

353

Emri tregtar – emri gjenerik.....354
Emri gjenerik – emri tregtar.....363

Farmakologjia e përgjithshme

371